

فرم طرح دوره نظری

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی گیلان

دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت

نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

عنوان درس: بهداشت باروری (۲) بهداشت مادر و کودک کد درس: ۲۱	گروه آموزشی: مامایی
تعداد واحد: ۱/۵ واحد نظری و ۰/۵ واحد کارآموزی	محل برگزاری: دانشکده پرستاری و مامایی شهید دکتر بهشتی رشت
تعداد گروه هدف: ۳ نفر	مدت زمان ارائه درس نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳
رشته و مقطع تحصیلی گروه هدف: کارشناسی ارشد مامایی - گرایش بهداشت باروری	زمان شروع: دوشنبه ۱۶ بهمن ماه ۱۴۰۲
مشخصات اساتید مسئول	
نام و نام خانوادگی: دکتر پروانه رضاسلطانی	شماره تماس: ۰۱۳۳۳۵۵۵۰۰۱ - ۰۹۱۱۳۳۹۱۰۸۸
رتبه: استادیار بهداشت باروری میزان واحد تدریس: ۰/۷۵ واحد نظری	آدرس ایمیل: rezasoltani49@gmail.com
نام و نام خانوادگی: دکتر فاطمه جعفرزاده	شماره تماس: ۰۱۳۳۳۵۵۵۰۰۱ - ۰۹۱۱۱۳۵۰۲۷۰
رتبه: دانشیار بهداشت باروری میزان واحد تدریس: ۰/۷۵ واحد نظری	آدرس ایمیل: f.kenarsari2013@gmail.com

شرح درس

فراگیران با گذراندن این درس ضمن افزایش آگاهی خود درخصوص بهداشت باروری قبل از ازدواج، دوران بارداری، حین و پس از زایمان، باروری سالم و سلامت کودکان و نوزادان نیازمند به مراقبت‌های ویژه، مهارت و اطلاعات لازم به منظور برنامه‌ریزی، مشاوره/آموزش کسب خواهند کرد.

اهداف کلی درس امحورهای توانمندی

ارتقای سطح دانش فراگیر و کاربرد یافته‌های علمی در ارائه خدمات بهداشتی گسترده/خدمات جامع سلامت با توجه به مسایل خاص بهداشت مادر و کودک و خانواده در ایران، بهداشت قبل از ازدواج، بهداشت نسل، بهداشت دوران بارداری، حین زایمان و پس از زایمان، باروری و فرزندآوری سالم، بهداشت نوزاد و کودک، شناخت نوزاد-کودک و مادر نیازمند به مراقبت‌های ویژه، مشاوره لازم و شناسایی نیازها و اولویت‌ها در مورد آن‌ها و در صورت لزوم ارجاع به مراکز درمانی ذریبط، تفسیر و شناخت مسایل بهداشتی و میزان‌های آماری مربوط به بهداشت مادر و کودک و باروری و کسب مهارت لازم در برنامه‌ریزی، مشاوره/آموزش تغذیه مناسب جهت مادر و کودک

اهداف اختصاصی درس از زمره‌های توانمندی

از دانشجو/دستیار انتظار می‌رود در پایان دوره:

۱. اهمیت خانواده و نیازهای آن را بیان کند و انواع الگوهای تعاملی بین فردی را توضیح دهد.
۲. اهمیت بهداشت قبل از ازدواج و اصول مشاوره قبل از ازدواج را توضیح دهد.
۳. اهمیت و هدف سلامت مادر و کودک و باروری، کلیات فلسفه، اصول و دامنه آن، چگونگی ارائه بهداشت/خدمات جامع سلامت مادر و کودک و باروری سالم در ایران و جهان و نقش ماما و گروه‌های بهداشتی در ارائه و چگونگی عرضه خدمات PHC و MCH با توجه به عوامل اجتماعی اثرگذار بر سلامت و برنامه‌ریزی در جهت ارائه بهتر این خدمات را با استفاده از متن توصیفی در اسلایدهای مربوط تحلیل کند.
۴. اهم شاخص‌های بهداشتی مرتبط با سلامت باروری مبتنی بر SDGs با تأکید بر میزان مرگ و میر مادران، نوزادان و کودکان و تأثیر خدمات مامایی بر پیشگیری از آن‌ها را با استفاده از متن توصیفی در اسلایدهای مربوط شرح دهد.
۵. کلیات و حرکات جمعیت، ساختمان سنی جمعیت و عوامل اثرگذار بر ساختمان و حرکات جمعیت، وضعیت/مسایل جمعیتی ایران با توجه به سرشماری جمعیت و هرم جمعیتی و از دیدگاه بهداشت مادر و کودک و باروری و بررسی مقایسه‌ای روند تغییرات جمعیتی در جوامع شهری و روستایی را با استفاده از متن توصیفی در اسلایدهای مربوط شرح دهد.

۶. اصول و تازه‌های مراقبت دوران بارداری با توجه به مادران نیازمند به مراقبت‌های ویژه را براساس منابع علمی روز جهان و کشور توضیح دهد.

۷. اصول و تازه‌های مراقبت دوران زایمان و پس از زایمان را با توجه به مادران نیازمند به مراقبت‌های ویژه براساس منابع علمی روز جهان و کشور توضیح دهد.

۸. معاینات و مراقبت دوره‌ای از نوزاد و کودک، غربالگری‌ها و پیشگیری از آسیب‌ها، رشد و تکامل/نمو، نحوه رسم و تفسیر منحنی‌های رشد کودک و تست‌های تکامل، شناسایی اختلال در رشد و تکامل کودک و اقدامات لازم و مشاوره با والدین مبتنی بر مراحل، اصول و مهارت‌های مشاوره و راهنمایی را بر اساس برنامه کشوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با استفاده از بسته و راهنمای جامع مراقبت‌های ادغام‌یافته کودک سالم و با ذکر سناریوی مرتبط به تفصیل توضیح دهد.

۹. نحوه ارزیابی سلامت و شیردهی مادر، اهمیت تغذیه با شیر مادر در ساعت اول تولد، نقش مشاوره و راهنمایی در مورد اصول تغذیه با شیر مادر و عوامل مرتبط با افت شیردهی، ارزیابی تغذیه کودک از ۶ ماه تا ۵ سالگی و توصیه‌های مرتبط را بر اساس برنامه کشوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با استفاده از بسته و راهنمای جامع مراقبت‌های ادغام‌یافته کودک/نوزاد سالم و شیردهی و تغذیه تکمیلی کودک و با ذکر سناریوی مرتبط به تفصیل توضیح دهد.

۱۰. ارزیابی، طبقه‌بندی و درمان کودک بیمار کمتر از ۲ ماه و ۲ ماهه تا ۵ ساله مبتنی بر مشکلات شایع کودکان با توجه به کودکان نیازمند به مراقبت‌های ویژه و مشاوره با مادر در مورد مراقبت‌های لازم در منزل و تغذیه و زمان مراجعه‌ی بعدی و پیگیری را بر اساس برنامه کشوری با استفاده از بسته و راهنمای مراقبت ادغام‌یافته ناخوشی‌های اطفال و با ذکر سناریوی مرتبط شرح دهد.

۱۱. مراقبت‌های نوزاد هنگام تولد، ارزیابی و تشخیص عوامل خطر در نوزاد/نوزاد سالم و در معرض خطر و نارس، معاینات و مراقبت‌های لازم پس از تولد، مراقبت‌های بخش هم اتافی مادر و نوزاد در طول دوران اقامت در بیمارستان و زمان ترخیص و پیگیری‌های لازم و اهمیت مراقبت کانگورویی نوزاد ترم و نارس را مبتنی بر دستورالعمل‌های کشوری و بسته خدمتی مراقبت از نوزاد سالم با استفاده از متن توصیفی در اسلایدهای مربوط شرح دهد.

۱۲. برنامه ایمن‌سازی و واکسیناسیون همگانی، عوارض واکسن‌ها و آموزش به مراجعین را بر اساس دستورالعمل‌ها و برنامه‌های کشوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با استفاده از متن توصیفی در اسلایدهای مربوط به تفصیل توضیح دهد.

۱۳. اصول مراقبت‌های دوران نوزادی را براساس منابع علمی روز جهان و کشور توضیح دهد.

۱۴. نقش ماما در مراکز ارائه خدمات جامع سلامت باروری و جنسی و اهمیت ارزیابی مادر مبتنی بر مصاحبه با مادر و معاینات پزشکی مرتبط و آموزش و مشاوره با زوجین درخصوص باروری سالم و جمعیت/فرزندآوری را بر اساس آخرین

سیاست‌ها و دستورالعمل‌های برنامه‌های کشوری درخصوص جمعیت و فرآیند آرایه خدمت در بسته مراقبت‌های ادغام‌یافته باروری سالم و جمعیت با استفاده از متن توصیفی در اسلایدهای مربوط توضیح دهد.

۱۵. قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت را به‌طور خلاصه توضیح دهد.

۱۶. اصول مشاوره تنظیم خانواده و تازه‌های روش‌های پیشگیری از بارداری را براساس منابع علمی روز جهان و کشور توضیح دهد و یک نمونه مشاوره تنظیم خانواده را به روش Role playing آرایه دهد.

روش تدریس رویکرد آرایه درس

روش‌های یاددهی - یادگیری مبتنی بر رویکرد آموزشی انتخاب شده: تدریس حضوری با کاربست روش‌های سخنرانی تعاملی برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی و کوئیز کلاسی)، ایفای نقش (Role playing)، تدریس توسط هم‌تایان (Peer teaching) / آرایه مطالب و یا مقالات مرتبط توسط دانشجو و یادگیری مبتنی بر کارگروهی و تیمی و برگزاری کارگاه آموزشی (وبیناری/حضوری) برای مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در مورد برخی مباحث تعیین شده

کارآموزی (۲۶ ساعت)

در مراکز خدمات جامع سلامت (مادر و کودک و خانواده) شامل معاینات نوزادان، کودکان، مادران و کسب مهارت شناسایی افراد نیازمند به مراقبت‌های ویژه، آموزش بهداشت به مادران و خانواده‌های آنها به صورت انفرادی و یا گروهی و مشاوره با ایشان و زوجین در زمینه سلامت مادر و کودک و مراقبت‌های ادغام‌یافته باروری سالم و جمعیت/فرزندآوری با کاربست مراحل، اصول و مهارت‌های مشاوره و راهنمایی در این خصوص

تویم دس ارابه برنامہ دس بہداشت باروری ۲ بہداشت مادر و کودک - نیم سال دوم ۱۴۰۲-۱۴۰۳

ردیف	عنوان	استاد	عرصہ و روش آموزش	تاریخ
۱	معرفی طرح دوره و درس، اهداف کلی و اختصاصی، رویکرد آموزشی، وظایف و انتظارات از دانشجویان، روش ارزشیابی مستمر و پایانی و نحوه ارایہ مطالب/محتوای آموزشی/تکالیف و کار تیم/گروہی دانشجویان مبتنی بر طرح دوره و درس بر اساس برنامه آموزشی دوره منطبق بر آخرین دستورالعمل‌های کشوری در خصوص سلامت مادر و کودک، بحث و تبادل نظر در خصوص موضوعات و نحوه برگزاری کارگاه/وبینار آموزشی برای مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد	دکتر جعفرزادہ دکتر رضاسلطانی	کلاس درس	دوشنبہ ۱۴۰۲/۱۱/۱۶
۲	اہمیت خانوادہ و نیازهای آن با تمرکز بر انواع الگوهای تعاملی بین فردی	دکتر جعفرزادہ	کلاس درس سخنرانی برنامہ ریزی - شدہ/پرسش و پاسخ	دوشنبہ ۱۴۰۲/۱۱/۲۳
۳	مروری بر کلیات فلسفہ، اصول و دامنه سلامت مادر و کودک و باروری، چگونگی ارایہ بہداشت/خدمات جامع سلامت مادر و کودک و باروری سالم در ایران و جهان و نقش گروہ‌های بہداشتی در ارایہ و چگونگی عرضه خدمات PHC و MCH با توجہ بہ عوامل اجتماعی اثرگذار بر سلامت و برنامہ ریزی در جہت ارایہ بہتر این خدمات و اہم شاخص‌های بہداشتی مرتبط با سلامت باروری مبتنی بر SDGs با تأکید بر میزان مرگ و میر مادران، نوزادان و کودکان و تأثیر خدمات مامایی بر پیشگیری از آن‌ها	دکتر رضاسلطانی	کلاس درس سخنرانی برنامہ ریزی - شدہ/پرسش و پاسخ	دوشنبہ ۱۴۰۲/۱۱/۳۰
۴	اہمیت بہداشت قبل از ازدواج و اصول مشاورہ قبل از ازدواج	دکتر جعفرزادہ	کلاس درس سخنرانی برنامہ ریزی - شدہ/بحث گروہی	دوشنبہ ۱۴۰۲/۱۲/۷
۵	مروری بر کلیات و حرکات جمعیت، ساختمان سنی جمعیت و عوامل اثرگذار بر ساختمان و حرکات جمعیت، وضعیت/مسائل جمعیتی ایران با توجہ بہ سرشماری جمعیت و هرم جمعیتی و از دیدگاہ بہداشت مادر و کودک و باروری و بررسی مقایسہ‌ای روند تغییرات جمعیتی در جوامع شهری و روستایی	دکتر رضاسلطانی	کلاس درس سخنرانی برنامہ ریزی - شدہ/بحث گروہی/پرسش	دوشنبہ ۱۴۰۲/۱۲/۱۴

	و پاسخ/نمایش اسلاید Peer teaching			برنامه ایمن سازی و واکسیناسیون همگانی، عوارض واکسن ها و آموزش به مراجعین بر اساس دستورالعمل ها و برنامه های کشوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	
دوشنبه ۱۴۰۲/۱۲/۲۱	کلاس درس سخنرانی برنامه ریزی - شده/ پرسش و پاسخ/نمایش اسلاید	۱۳-۱۵	دکتر جعفرزاده	اصول و تازه های مراقبت دوران بارداری/زایمان و پس از زایمان با توجه به مادران نیازمند به مراقبت های ویژه	۶
دوشنبه ۱۴۰۳/۱/۲۰	کلاس درس سخنرانی برنامه ریزی - شده/بحث گروهی/پرسش و پاسخ Peer teaching	۱۳-۱۵	دکتر رضاسلطانی	معاینات و مراقبت های دوره ای نوزاد و کودک، غربالگری و پیشگیری از آسیب ها، ارزیابی رشد و تکامل/نمو، نحوه رسم و تفسیر منحنی های رشد کودک، شناسایی اختلال رشد و تکامل کودک و اقدامات لازم و مشاوره با والدین مبتنی بر مراحل، اصول و مهارت های مشاوره و راهنمایی بر اساس بسته خدمتی و راهنمای جامع کشوری مراقبت های ادغام یافته کودک سالم، مروری بر نحوه ارزیابی سلامت و شیردهی مادر، اهمیت تغذیه با شیر مادر در ساعت اول تولد، نقش مشاوره و راهنمایی در مورد اصول تغذیه با شیر مادر و عوامل مرتبط با افت شیردهی، ارزیابی تغذیه کودک از ۶ ماه تا ۵ سالگی و توصیه های مرتبط بر اساس بسته خدمتی مراقبت های ادغام یافته کودک/نوزاد سالم و شیردهی و تغذیه تکمیلی کودک	۷
دوشنبه ۱۴۰۳/۱/۲۷	کلاس درس سخنرانی برنامه ریزی - شده/پرسش و پاسخ/ایفای نقش	۱۳-۱۵	دکتر جعفرزاده	قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت/ اصول مشاوره تنظیم خانواده و تازه های روش های پیشگیری از بارداری/خدمات پیشگیری از بارداری پرخطر در زنان واجد شرایط	۸
دوشنبه ۱۴۰۳/۲/۳	کلاس درس کلاس درس سخنرانی برنامه ریزی - شده/پرسش و پاسخ Peer teaching	۱۳-۱۵	دکتر رضاسلطانی	ارزیابی، طبقه بندی و درمان کودک بیمار کمتر از ۲ ماه و ۲ ماهه تا ۵ ساله مبتنی بر مشکلات شایع کودکان با توجه به کودکان نیازمند به مراقبت های ویژه و مشاوره با مادر در مورد مراقبت های لازم در منزل و تغذیه و زمان مراجعه بعدی و پیگیری بر اساس بسته خدمتی/راهنمای کشوری مراقبت ادغام یافته ناخوشی های اطفال	۹
دوشنبه ۱۴۰۳/۲/۱۰	کلاس درس سخنرانی	۱۳-۱۵	دکتر جعفرزاده	اصول و تازه های مراقبت های دوران نوزادی	۱۰

	برنامه‌ریزی - شده/پرسش و پاسخ/نمایش اسلاید				
دوشنبه ۱۴۰۳/۲/۱۷	کلاس درس کلاس درس سخنرانی برنامه‌ریزی - شده/بحث گروهی/پرسش و پاسخ Peer teaching	۱۳-۱۵	دکتر رضاسلطانی	مراقبت‌های نوزاد هنگام تولد، ارزیابی و تشخیص عوامل خطر در نوزاد/نوزاد سالم و در معرض خطر و نارس، معاینات و مراقبت‌های لازم پس از تولد، مراقبت‌های بخش هم‌اتاقی مادر و نوزاد در طول دوران اقامت در بیمارستان و زمان ترخیص و پیگیری‌های لازم و اهمیت مراقبت کانگورویی نوزاد ترم و نارس مبتنی بر دستورالعمل‌های کشوری مراقبت از نوزاد سالم	۱۱
دوشنبه ۱۴۰۳/۲/۲۴	کلاس درس کلاس درس سخنرانی برنامه‌ریزی - شده/بحث گروهی/پرسش و پاسخ/ایفای نقش Peer teaching	۱۳-۱۵	دکتر رضاسلطانی	نقش ماما در مراکز ارائه خدمات جامع سلامت باروری و جنسی و اهمیت ارزیابی مادر مبتنی بر مصاحبه با مادر و معاینات پزشکی مرتبط و آموزش و مشاوره با زوجین در خصوص باروری سالم و جمعیت بر اساس آخرین سیاست‌ها و دستورالعمل‌های برنامه کشوری	۱۲
آزمون پایان دوره					۱۳

منبع اصلی درس

۱. بهداشت و مدیریت خانواده، زهرا بهبودی، آخرین چاپ
۲. شجاعی تهرانی، حسین (دکتر) و دکتر حسین ملک افضلی (مؤلفان)، کلیات خدمات بهداشتی؛ آخرین چاپ
۳. حاتمی، حسین (دکتر) و همکاران؛ بهداشت عمومی؛ آخرین چاپ
۴. مراقبت‌های ادغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات داخل و خارج بیمارستانی) وزارت بهداشت - دفتر سلامت خانواده و جمعیت اداره سلامت مادران، تجدید نظر نهم، سال ۱۴۰۲
۵. راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان. بیمارستانهای دوستدار مادر. وزارت بهداشت - دفتر سلامت خانواده و جمعیت اداره سلامت مادران
۶. بارداری و زایمان ۱: کلیات مامایی، مشاوره و مراقبت در بارداری. سیمبر و همکاران، نشر جامعه نگر، ۱۴۰۰
۷. بارداری و زایمان ۱: کلیات مامایی، مشاوره و مراقبت در بارداری. سیمبر و همکاران، نشر جامعه نگر، ۱۴۰۰

۸. بارداری و زایمان ۲: لیبر، زایمان و پس از زایمان، مراقبت و اداره آنها. سیمبر و همکاران، نشر جامعه نگر، ۱۴۰۰.
۹. مراقبت‌های ادغام‌یافته کودک سالم (ویژه غیرپزشک)، معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دفتر سلامت خانواده و جمعیت- اداره سلامت کودکان
۱۰. مراقبت‌های ادغام‌یافته ناخوشی‌های اطفال (ویژه غیرپزشک)، معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دفتر سلامت خانواده و جمعیت- اداره سلامت کودکان؛
۱۱. مراقبت‌های ادغام‌یافته باروری سالم و جمعیت، معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس، اداره باروری سالم و جمعیت
۱۲. مراقبت آغوشی (کانگروبی)، معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت نوزادان
۱۳. بسته خدمتی مراقبت از نوزاد سالم در کشور، معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس، اداره سلامت نوزاد
۱۴. راهنمای بالینی و برنامه اجرایی تیم سلامت برای ارائه خدمات رده سنی ۵ تا ۱۸ سال (ویژه غیرپزشک)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس، اداره سلامت نوجوانان، جوانان و مدارس
۱۵. وب‌سایت‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی علمی معتبر و مبتنی بر شواهد شامل صندوق جمعیت ملل متحد، یونیسف، سازمان بهداشت جهانی، آپ تو دیت و سایر موارد
۱۶. مقالات انگلیسی و فارسی به روز مرتبط با موضوع درخصوص سلامت مادر و کودک و باروری
17. 13- Gary Cunningham Williams Obstetrics. Newyork: Mc GrowHill, last edition.
18. 14- Stoppard, Miriam. Family Health Guide.London: Dorling Kindersly, Last Edition.
۱۹. دیگر منابع به روز درخصوص سلامت باروری و مادر و کودک

امکانات آموزشی

- وایت بورد و ماژیک؛
- ویدیو پروژکتور؛
- رایانه؛
- نرم‌افزار پاورپوینت؛
- نرم‌افزار پخش ویدیوی فیلم‌های آموزشی؛
- بسته‌های خدمتی و راهنمای جامع مراقبتی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی؛
- ماکت/مولاژ (مرکز مهارت‌های بالینی).

تاریخ	نمره (درصد)	روش ارزشیابی
در طول دوره	۲ (۱۰)	حضور منظم و به موقع و مشارکت گروهی فعال در برنامه‌های کلاسی و تعامل در بحث‌ها و ارائه‌های کلاسی همراه با مطالعه قبلی/ارزشیابی تکوینی
در طول دوره	۸ (۴۰)	ارایه به موقع تکالیف محوله و فعالیت‌های کلاسی و گروهی و برگزاری کارگاه آموزشی (حضور/وبیناری) برای سایر دانشجویان/ارزشیابی تکوینی
پایان دوره	۱۰ (۵۰)	آزمون پایان ترم/ارزشیابی تراکمی (پایانی) - آزمون کتبی تشریحی/سؤالات تحلیلی
	۲۰ (۱۰۰)	جمع کل

مقررات و انتظارات از دانشجو/شرکت‌کنندگان

به دانشجو/شرکت‌کننده طی دوره ملزم به رعایت مقررات آموزشی به شرح زیر است:

- رعایت حسن اخلاق و شئون اسلامی؛
- اخذ موضوعات درسی و محتوای تدریس؛
- حضور منظم و به موقع و مشارکت گروهی فعال در بحث و فعالیت‌های کلاسی؛
- مطالعه محتوای آموزشی؛
- ارایه به موقع تکالیف و کار گروهی محول شده در تاریخ تعیین شده؛
- مشارکت در کوئیز در طی دوره و آزمون پایان ترم.